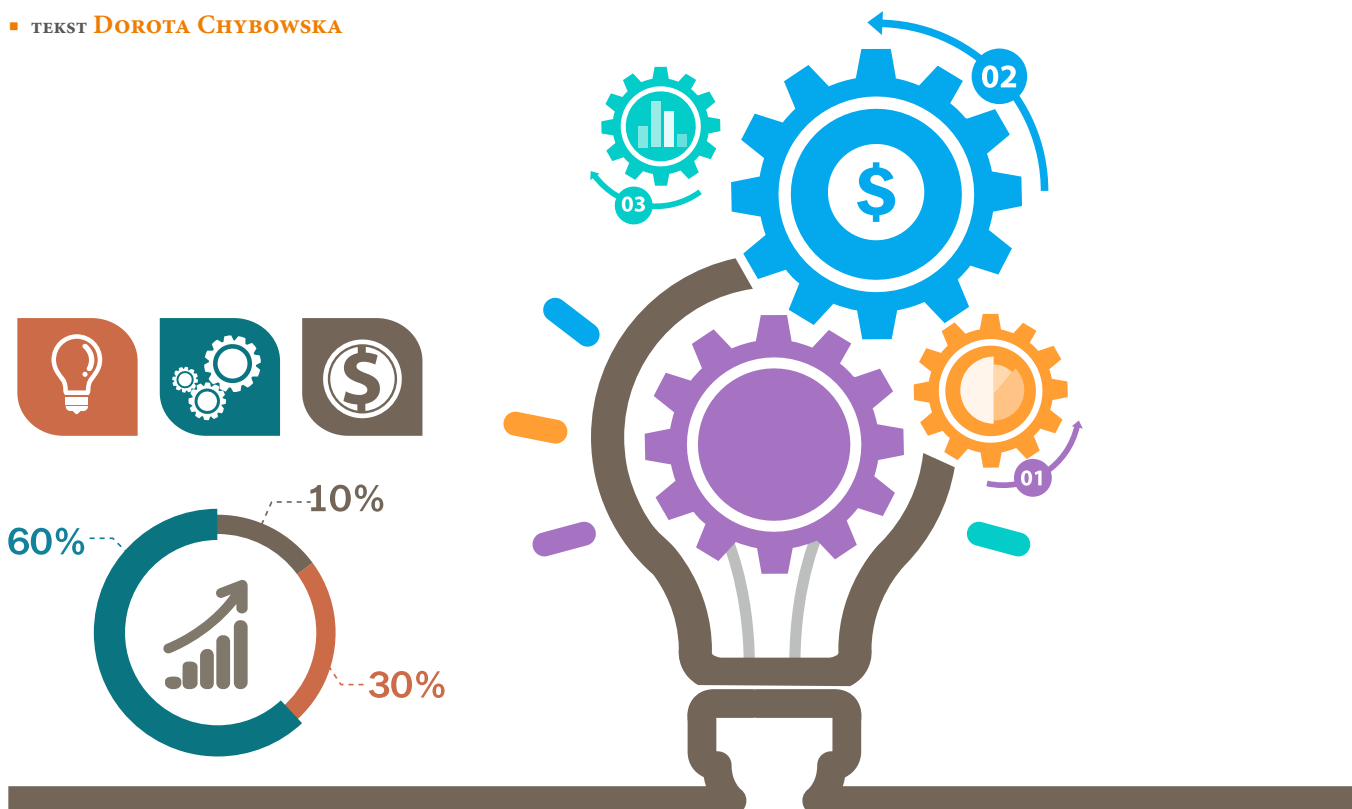

O WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ SŁÓW KILKA

Genezy patentu należy szukać w przywilejach i prawach wyłączności, jakie nadawali różni władcy poszczególnym cechom i gildiom. Najstarszy zidentyfikowany przywilej o charakterze patentowym pochodzi z 1234 r.¹. Istnienie przywilejów łączyło się z prawem monopolu i ten element jest obecny w patencie do dziś. Najstarszy przywilej o charakterze patentowym w Polsce dotyczył maszyny odwadniającej i został nadany dokumentem przez Władysława Jagiełłę na rzecz mistrza sztuki ciesielskiej Piotra w latach 20. XV wieku².

■ TEKST **DOROTA CHYBOWSKA**

Iwtedy, i dziś patent charakteryzowały trzy ogólne zasady. Pierwsza to zasada terytorium, na którym prawo patentu obowiązuje. Jeśli patent na wynalazek przyznał Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, wynalazek ten jest chroniony wyłącznie na terenie Polski. Druga zasada odnosi się do korzyści ekonomicznych wynikających z posiadania patentu. Ma on zachęcać do inwestowania czy uruchomienia zakładu i linii produkcyjnej bez obawy wykorzystania wynalazku przez podmioty trzecie. W końcu za ten przywilej wyłączności (monopolu) trzeba zapłacić, czym patent przyczynia się do przynoszenia korzyści publicznych z jego udziele-

nia³. Przekładając powyższe na język nam współczesny, patent jest prawem terytorialnym, majątkowym, zbywalnym i dziedzicznym, tzn. że można go sprzedać, wziąć kredyt pod jego zastaw oraz że po śmierci twórcy przed upływem okresu ochronnego dla patentu staje się on własnością zstępnych.

Procedura przyznania patentu rozpoczyna się od dokonania zgłoszenia patentowego do właściwego urzędu. Zgłoszenie patentowe nie jest jednak równoznaczne z posiadaniem patentu. Rozpatrywanie zgłoszenia patentowego może potrwać nawet kilka lat i może zakończyć się odmową przyznania patentu.

Ale nie każdy wynalazek otrzyma patent. Minimalne kryteria udzielenia patentu opisują artykuły 24–27 ustawy Prawo własności przemysłowej⁴: nowy, posiadający poziom wynalazczy i nadający się do przemysłowego stosowania. Cechy te jednak nie gwarantują sukcesu rynkowego wynalazku. Dodatkowo należy pamiętać, że patentów nie udziela się na wynalazki, których wykorzystanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami.

Co również istotne, właścicielem patentu nie zawsze jest jego twórca. Dzieje się tak wtedy, gdy dokonanie wynalazku miało miejsce w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy lub realizacji innej umowy. W takim przy-

PROCEDURA PATENTOWANIA W AM

<b style="color: blue;">Twórca nie chce kupić wyników swoich badań w rozumieniu art. 86e ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym	<b style="color: red;">Twórca chce kupić wyniki swoich badań w rozumieniu art. 86e ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym		
Zgłoszenie wewnętrzne dobra intelektualnego do CTTM na odpowiednim wzorze (pisma okólne prorektora ds. nauki nr 1/2017 oraz 26/2016)			
Ocena rzeczownika patentowego dotycząca możliwości ochrony dobra z tytułu patentu			
	Powołanie zespołu naukowego do oceny potencjału komercyjnego wyników badań oraz ich prezentacja przez twórcę		
Decyzja władz AM o formie ochrony	Decyzja władz AM dotycząca:		
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">Komercjalizacji i formy ochrony</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Niekomercjalizacji i przedłożenia twórcy oferty kupna jego wyników badań</td> </tr> </table>	Komercjalizacji i formy ochrony	Niekomercjalizacji i przedłożenia twórcy oferty kupna jego wyników badań
Komercjalizacji i formy ochrony	Niekomercjalizacji i przedłożenia twórcy oferty kupna jego wyników badań		
Czas trwania powyższej procedury do 20 dni roboczych	Czas trwania powyższej procedury do 3 miesięcy		
Przygotowanie zgłoszenia patentowego przez rzeczownika lub utajnienie wyników jako know-how lub ochrona prawno-autorska			

padku prawo do uzyskania patentu na wynalazek przysługuje pracodawcy lub zamawiającemu⁵.

Za pośrednictwo w przygotowaniu zgłoszenia patentowego ze strony Akademii Morskiej w Szczecinie odpowiada rzeczownik patentowy uczelni. W strukturze organizacyjnej AM Biuro Rzeczownika Patentowego znajduje się w Pionie Rektora.

Biuro Rzeczownika Patentowego
pok. 28, Wały Chrobrego 1-2,
r.malujda@am.szczecin.pl

Monopol na korzystanie z wynalazku jest ograniczony w czasie – patent trwa maksymalnie 20 lat od daty dokonania zgłoszenia wynalazku w urzędzie patentowym⁶ pod warunkiem uiszczania opłaty za każdy rok ochrony. Innymi słowy, niewniesienie opłaty rocznej za

patent w terminie skutkuje jego wygaśnięciem (utrata monopolu) i jest to okoliczność nieodwracalna.

Mimo wszystkich meandrów warto jednak patentować wynalazki. Jeśli nie uda się zarobić na nich przysłowionych kroci, pozostaje fakt upowszechnienia myśli technicznej zawartej w ich opisie. Zakładając, że z tej myśli korzysta inny człowiek, tworząc na przykład ciekawe i przydatne ludziom urządzenie, można przyjąć, że pierwszy twórca zadziałał pro publico bono, upowszechniając jakiś koncept, a jeśli był pracownikiem naukowym – spełnił swoją misję.

Zanim rzeczownik patentowy AM przygotuje podanie do urzędu patentowego, wynalazek należy zarejestrować w CTTM zgodnie z Regulaminem

zarządzania własnością intelektualną (pismo okólne nr 25/2016 z późn. zm.).

Centrum Transferu Technologii Morskich, pok. 24-25, Wały Chrobrego 1-2, www.cttm.am.szczecin.pl cttm@am.szczecin.pl;
91-48-09-480 / 696 / 818

¹Źródło: http://www.uprp.pl/uprp/_gAllery/15/50/15503/Geneza_i_rozwoj_prawa_patentowego_-_prof_dr_hab_Michal_du_Vall_-_UJ.pdf Dostęp 20.10.2017r.

²Jak wyżej.

³Jak wyżej.

⁴Źródło: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20010490508> Dostęp 20.10.2017 r.

⁵Art. 11 ustawy Prawo własności przemysłowej. DzU 2001, nr 49, poz. 508.

⁶Art. 63 ust. 3. ustawy Prawo własności przemysłowej. DzU 2001, nr 49, poz. 508.